

Δεν είναι καθόλου εύκολο. Δεν είναι καθόλου συνηθισμένο. Το να παραδεχτεί, θέλω να πω, ένας επιφανής δικαστής ότι έκανε λάθος σε μια υπόθεση νευραλγικής σημασίας με διεθνείς επιπτώσεις και συνέπειες. Αυτό ακριβώς αποφάσισε και έπραξε ο Νοτιοαφρικανός δικαστής Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν. Ξεκάθαρα. Δημόσια. Με ένα άρθρο 1.150 λέξεων, το οποίο δημοσίευσε στη «Washington Post» (1.4.2011). Εκεί, ουσιαστικά λέει «mea culpa». Προς τιμήν του.

«Εάν ήξερα τότε αυτά που ξέρω σήμερα, η έκθεση Γκόλντστοουν θα ήταν διαφορετική».

Η παραπάνω φράση είναι μία από τις πρώτες στο άρθρο του Νοτιοαφρικανού δικαστή. Ας δούμε όμως με τη σειρά τα γεγονότα.

Ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν ήταν ο πρόεδρος της επιτροπής που συνέστησε το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για να διερευνήσει εάν έγιναν εγκλήματα πολέμου και κατά της ανθρωπότητας από τη Χαμάς και το Ισραήλ στη διάρκεια (Δεκέμβριος 2008 - Ιανουάριος 2009) της ισραηλινής επιχείρησης «συμπαγές μολύβι» στη Δωρίδα της Γάζας.

Δίγους μήνες αργότερα (τον Σεπτέμβριο του 2009), ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν κατέθεσε τα συμπεράσματά του σε ένα κείμενο 574 σελίδων που έγινε γνωστό με το όνομα «Έκθεση Γκόλντστοουν». Η έκθεση καταδικάζει τη Χαμάς (αλλά δευτερευόντως, σε μία σελίδα). Ολο το υπόλοιπο μέρος της έκθεσης είναι καταδικαστικό για τον ισραηλινό στρατό.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την «Έκθεση Γκόλντστοουν», το Ισραήλ διέπραξε «εσκεμμένα δυσανάλογες επιθέσεις εναντίον των Παλαιστινίων με στόχο να τιμωρηθεί, να ταπεινωθεί και να τρομοκρατηθεί ο άμαχος πληθυσμός».

Βαρύς, πολύ βαρύς ισχυρισμός. Όταν εσκεμμένα, όταν δηλαδή έχεις την πρόθεση να πλήξεις αμάχους, δεν υπάρχει κανένα περιθώριο για παρανοήσεις. Είναι σαφές

Ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν

«Εάν γνώριζα τότε αυτά που ξέρω σήμερα...»

περί τίνος πρόκειται: έγκλημα πολέμου, ενδεχομένως και έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.

Αυτόν ακριβώς τον βαρύ ισχυρισμό –ότι εκ προθέσεως ο ισραηλινός στρατός σκότωσε Παλαιστινίους αμάχους– ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν τώρα, δεκαοκτώ μήνες μετά, τον αναιρεί με το άρθρο του στην εφημερίδα «Washington Post».

«Σήμερα γνωρίζουμε πολύ περισσότερα στοιχεία για το τι συνέβη στον Πόλεμο της Γάζας, τότε, το 2008-2009, απ' όσα γνωρίζαμε όταν προήδρευα της επιτροπής (...). Οι άμαχοι Παλαιστίνιοι δεν ήταν εσκεμμένα στόχος των ισραηλινών δυνάμεων», γράφει ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν.

Τα νέα στοιχεία. Αυτά τον οδήγησαν ώστε να αναιρέσει τα έως τώρα συμπεράσματά του.

Είναι στοιχεία που περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση –δημοσιεύτηκε πριν μόλις ένα μήνα– της επιτροπής ανεξαρτήτων πραγματογνωμόνων του ΟΗΕ με πρόεδρο τη Μαί-

ρη Μαγκκόουεν Ντέιβις, πρώην δικαστή της Νέας Υόρκης. Είναι στοιχεία από τις έρευνες που διεξήγαγε το Ισραήλ για περισσότερους από 400 ισχυρισμούς περί «εγκλημάτων πολέμου». Στοιχεία που τα έκριναν ως αξιόπιστα και τα υιοθέτησαν οι πραγματογνώμονες του ΟΗΕ και που αποδεικνύουν ότι δεν υπήρχε πρόθεση στοχοποίησης των Παλαιστινίων αμάχων από τις ισραηλινές δυνάμεις.

Η Χαμάς τι έκανε; Όπως αναφέρει η τελική έκθεση των πραγματογνωμόνων του ΟΗΕ υπό τη Μαίρη Μαγκκόουεν Ντέιβις, η Χαμάς δεν έχει πραγματοποιήσει έως σήμερα καμία απολύτως έρευνα για τις δικές της επιθέσεις με ρουκέτες εναντίον αμάχων στο νότιο Ισραήλ.

Ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν, ως προς τη Χαμάς, δεν είχε και δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία. Ούτε όταν συνέτασσε για τον ΟΗΕ την έκθεση που φέρει το όνομά του. Ούτε τώρα, με το πολυσυζητημένο

άρθρο του στη «Washington Post». Γράφει: «Τα εγκλήματα που φέρεται ότι έχει διαπράξει η Χαμάς είναι ασφαλώς εσκεμμένα, οι ρουκέτες της σκόπιμα και αδιακρίτως έχουν στόχο Ισραηλινούς αμάχους».

Κάποιοι από αυτούς που είχαν χειροκροτήσει με ενθουσιασμό την «Έκθεση Γκόλντστοουν» ενοχλήθηκαν τώρα με τη «συγγνώμη» του Νοτιοαφρικανού δικαστή. Θεωρούν μάλιστα ότι ο Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν... λέει και ξελέει. Τι να κάνουμε. Μόνον οι ανόητοι και οι «ιδεολόγοι» δεν αλλάζουν γνώμη ακόμη και όταν βρίσκονται μπροστά σε ικανά και επαρκή στοιχεία.

Ο Νοτιοαφρικανός δικαστής Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν, εξέχον μέλος της εβραϊκής κοινότητας της Νότιας Αφρικής, προσωπικότητα αναφοράς με σημαντική συμβολή στη μετα-απαρτχάιντ νοτιοαφρικανική κοινωνία, είχε διατελέσει μέλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου της χώρας του· τον είχε ορίσει ο πρόεδρος Νέλσον Μαντέλα. Υπήρξε επίσης ο πρώτος εισαγγελέας του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για τα Εγκλήματα στην πρώην Γιουγκοσλαβία και στη Ρουάντα (ΤΡΙΥ και ΤΡΙΡ αντίστοιχως).

Αντί επιλόγου. Δεν είναι εύκολο να αναγνωρίσει κανείς το σφάλμα του σε τούτη την εποχή, που κυριαρχούν βεβαιότητες και τα πιο απλοϊκά στερεότυπα (αυτά ισχύει ιδίως στον ελληνικό χώρο). Το «mea culpa» τού Ρίτσαρντ Γκόλντστοουν σίγουρα δεν ήταν μια εύκολη απόφαση. Απαιτείται και θάρρος και ήθος. Ο Νοτιοαφρικανός δικαστής τα διαθέτει. Επιπλέον, στην περίπτωση του ισχύει το «κάλλιο αργά παρά ποτέ».

ΥΓ. Οι δήμαρχοι Αθήνας και Θεσσαλονίκης είναι άνθρωποι με νέες αντιλήψεις που θέλουν να αλλάξουν τα κακώς κείμενα δεκαετιών. Δέχονται πόλεμο από εκείνους που έφεραν και τους δήμους (όπως και τη χώρα) στα σημερινά χάλια. Θα θριαμβεύσει το τέλμα ή θα αλλάξει επιτέλους η κατάσταση;

Φ και Χ, όπως «η Φιλοσοφία του Χοίρου»

Αϊ Βέιβει, το όνομά του. Διάσημος Κινέζος εικαστικός καλλιτέχνης και για το καθεστώς «ενοχλητικός ταραξίας». Δηλαδή, αντιφρονών. Τον συνέλαβαν στο Πεκίνο, πριν από δέκα ημέρες. Εκτοτε αγνοείται η τύχη του. Πού τον πήγαν; Σε ποια κατάσταση βρίσκεται; Τίποτα. Σιωπή. Οι Αρχές δεν δίνουν την παραμικρή πληροφορία στην οικογένειά του. Η είδηση της σύλληψης του Αϊ Βέιβει έχει κάνει τον γύρο του κόσμου, οργή, κατακραυγή, πρωτοσέλιδα στα διεθνή μέ-

σα ενημέρωσης (αλλά όχι βέβαια στα ελληνικά, τα οποία εξάλλου εσχάτως απεργούν τέσσερις ημέρες την εβδομάδα...). Τελικά, ούτε η διασημότητα προστάτευσε τον Κινέζο καλλιτέχνη. Φανταστείτε τι συμβαίνει με τους άλλους, που δεν τους ξέρει κανείς. Σημειώνω ότι ο Αϊ Βέιβει αυτό το διάστημα εκθέτει έργα του στο Λονδίνο, στην Tate Modern

Gallery. Θυμίζω επίσης ότι είναι ένας από τους καλλιτεχνικούς συντελεστές του Ολυμπιακού Σταδίου «Φωλιά του Πουλίου» του Πεκίνου. Δύο ημέρες μετά τη σύλληψη του Κινέζου αντιφρονούντα καλλιτέχνη, σε ένα άλλο στάδιο στο Πεκίνο, στο «Στάδιο των Εργατών», έδωσε συναυλία ο Μπομπ Ντίλαν (αν τον θυμάστε). Ο Ντίλαν, διάσημος από τη δεκαετία του '60 με τις αντιπολεμικές και άλλες μπαλάντες κοινωνικής διαμαρτυρίας, τώρα στο Πεκίνο δεν είχε ούτε μία λέξη διαμαρτυρίας να πει –ούτε μία– για τη σύλληψη του Αϊ Βέιβει. Τέτοια κατάντια ο Ντίλαν. Με αφορμή την αξιοθρήνητη στάση του Ντίλαν, θυμήθηκα το κείμενο «Η Φιλοσοφία του Χοίρου», το οποίο υπογράφει ο Λιου Σιαομπό, ο Κινέζος φυλακισμένος αντιφρονών που τιμήθηκε με το Νομπέλ Ειρήνης 2010. Στο κείμενο αυτό, γραμμένο το 2000, ο Λιου Σιαομπό καταγγέλλει τον συμβιβασμό των ελίτ με το καθεστώς. Μόνον οι ελίτ; Σήμερα, πλέον, όλοι τα βρίσκουν μια χαρά με το Πεκίνο –όλοι χορεύουν καντρίλιες με την Κίνα.

Μικρό Αλφαβητάριο

ΕΥΡΩΠΗ-EUROPE-EVROPA

«Corpus Christi»

◆◆◆ Ποιος ήταν ο Ιησούς; Ποιος τον καταδίκασε σε θάνατο; Εγιναν μία ή δύο δίκες; Ποιον ρόλο διαδραμάτισε ο Πόντιος Πιλάτος; Ηταν κατήγορος ή συνήγορος του Ιησού; Η Βιβλική έννοια του Μεσσία εκτός από θρησκευτική ήταν και πολιτική; Ερωτήματα όχι μόνον ερευνητικά αλλά και «επίκαιρα», δεδομένου ότι αρχίζει η Μεγάλη –για όλους τους χριστιανούς– Εβδομάδα.

◆◆◆ «Corpus Christi» («Το Σώμα του Χριστού»). Δεν πρόκειται για τον τίτλο κάποιου συνεδρίου καθολικών ούτε για σύγγραμμα φιλελεύθερων θεολόγων. Για ταινία πρόκειται. Για ταινία, η οποία μάλιστα απευθύνεται στο ευρύ κοινό της τηλεόρασης. «Corpus Christi». Ετσι ονομάζεται το εμβληματικό ντοκιμαντέρ που έχει προβληθεί στις καλύτερες δημόσιες τηλεοράσεις του κόσμου, με πρώτη την ARTE. Δημιουργοί του; Οι Γάλλοι

κινηματογραφιστές Ζεράρ Μοντριγιά και Ζερόμ Πριέρ. ◆◆◆ «Corpus Christi». Ο Ιησούς κάτω από τον φακό της Ιστορίας και της κριτικής ανάγνωσης των Ευαγγελίων. Τριάντα διαπρεπείς ειδικοί – ιστορικοί του ιουδαϊσμού και του πρώιμου χριστιανισμού, γλωσσολόγοι, κοινωνιολόγοι, αρχαιολόγοι– σχολιάζουν και φωτίζουν τα γεγονότα που σφράγισαν τις δραματικές τελευταίες ημέρες της ζωής του Ιησού –δίκη, σταύρωση, θάνατος. Μια σπουδαία έρευνα που, χωρίς να προσβάλλει τους πιστούς, αμφισβητεί εδραιωμένες βεβαιότητες και απόλυτες αλήθειες.

◆◆◆ Η ταινία –αποτελείται από πέντε ωριαίες ενότητες– δείχνει πολύ καθαρά το όριο που χωρίζει τον Ιησού (Εβραίο προφήτη της Γαλιλαίας) από τον Ιησού Χριστό (της παραδοσιακής Εκκλησίας και θεολογίας).

Το «Corpus Christi» είναι παραγωγή του 1997. Τι μ' έπιασε, λοιπόν, και το θυμήθηκα σήμερα; Γιατί αυτή η αναφορά τώρα; Μα, εξ αναγκαστικότητας. Αφορμή αποτελεί η επερχόμενη Μεγάλη Εβδομάδα. Τα κανάλια στη γαλανή ορθόδοξη χώρα μας θα πλημμυρίσουν, όπως συμβαίνει κάθε χρόνο τέτοιαν εποχή, με ταινίες –καρμελωτές υπερπαραγωγές κυρίως– για τα «θεία πάθη», τον «μυστικό δείπνο», τον «Βαραββά στον σταυρό» και οτιδήποτε σχετικό μπορείτε να φανταστείτε. Μόλις τελειώνει η μία, θα αρχίζει η επόμενη.

Εννοείται ότι στις επιλογές των καναλιών «μας» για τη Μεγάλη Εβδομάδα δεν περιλαμβάνεται το «Corpus Christi». Κρίμα. Θα ήταν από τις περιπτώσεις που μπορεί να πει κανείς ότι η τηλεόραση είναι «χαρά Θεού».